

Vi ønsker alle vår lesere en fredfylt jul, den tredje med savn av gamle Østre Porsgrunn kirke. La oss håpe vi om noen år igjen kan markere julen i den praktfulle kirken.

Samtidig vil vi henlede oppmerksomheten på flere presseoppslag som gir grunn til bekymring om vi vil få en åpen og demokratisk prosess frem mot valget mellom rekonstruksjon eller utlysning av en arkitektkonkurranse som vil gi en helt annerledes kirke.

Økonomiske bidrag til komiteens viktige arbeid mottas med takk !

Kto 280131-63-369

SparebankenSør, Storgaten 128, Porsgrunn

Kirkekonsulent latterliggjør gjenoppføringsalternativet

Ove Morten Berge er Porsgrunn kirkelige Fellesråds kirkekonsulent og arkitekt. Han er engasjert som faglig rådgiver av Fellesrådet og Byggekomiteen for ny Østre Porsgrunn Kirke. I Porsgrunn Dagblad 29.11.13 slår Berge et slag for åpen arkitektkonkurranse og en annerledes utformet kirke. Han latterliggjør ønsket mange har om å gjenoppføre kirken:

«Litt spøkefullt sier kirkekonsulenten at det kan bli behov for en Harry Potter-arkitekt dersom en rekonstruksjon av den gamle kirken skal kunne forenes med krav og funksjon i vår tid. – En Harry Potter-arkitekt klarer kanskje å tegne en slik kirke, sier Berge.»

Hele artikkelen kan leses her: http://www.pd.no/lokale_nyheter/article7011881.ece

Komiteen for Gjenoppføring av Østre Porsgrunn kirke mener Berge med sine uttalelser viser at han først og fremst er opptatt av å fremme personlige meninger om arkitektur. Han ser ut til å mangle forståelse for det dyptfølte ønsket mange har om å få et viktig kulturminne tilbake. Berge må anses diskvalifisert som nøytral faglig rådgiver i den pågående prosessen, der også rekonstruksjon skal utredes som alternativ.

Noen av Norges fremste eksperter på historiske kirker og rekonstruksjoner tar avstand fra Berges uttalelser:

Siv.ark. Arne Sødal, gjenoppføring av Holmenkollen Kapell:

«Uttalelsen avslører kirkekonsulentens manglende forståelse av hva det innebærer å bygge en ny kirke i gammel stil. Et slikt bygg skal både oppfylle nye krav til lovverk, funksjonalitet og teknologi samtidig som man må ha kunnskap om stilarter ut over modernisme samt ha inngående kjennskap til håndverk og materialteknologi. Han tror tydeligvis at en rekonstruksjon kun består av det å lage en kulisser. Hans holdning er det man kan forvente fra Kirkekonsulenter hvis han er arkitekt. Arkitekt Arne Sæther, som var kirkekonsulent da Holmenkollen Kapell ble rekonstruert hadde samme holdning, men han ble overkjørt av befolkningens ønsker. Det er det ingen som beklager i ettertid», sier arkitekten bak gjenoppførte Holmenkollen Kapell, Arne Sødal.

Kunsthistoriker Morten Stige, Byantikvaren i Oslo

«Ja, det var interessant å få katta ut av sekken. Det som er tankevekkende er hvor funksjonalistisk innstilt departementets mann er når man skal utforme et gudshus. Akkurat samme innfallsvinkel som om det var en ny fabrikkbygning på Herøya. Med en så rasjonalistisk holdning har vi vel strengt tatt ikke bruk for noe så ubrukkelig som en kirke? Hadde det ikke vært minst like morsomt med en skaterampe for å aktivisere ungdommen? Det er grunn til å stille spørsmål ved denne hyperrasjonalismen som faktisk ikke gir rom for opplevelser og immaterielle verdier. Er ikke den delvis upraktiske men tradisjonsrike, vakre, miljøvennlige og håndverksmessige 1700-tallskirken et legitimt utgangspunkt for et nybygg? Skal man alltid optimalisere den praktiske nytten når man har fått sjansen? Burde man ikke i så fall svi av Vestre kirke med det samme?», sier kunsthistoriker Morten Stige.

Siv.ark Geir Helland: Kulturminner og landskap

«Sammenligningen er ikke relevant. Harry Potter var en tenåring og jeg tror ikke det finnes kvalifiserte arkitekter i den aldersgruppen. Når det gjelder trylling er det vel en del av arkitektens arbeid. Berges ståsted er vel at hensynet til funksjonalitet gjør det nesten umulig å rekonstruere den gamle kirken. Jeg er ikke enig med ham; det vil helt sikkert la seg gjøre. En kan bare se på de mange kirker som er blitt gjenoppbygget i de siste 30 årene! De har helt sikkert løst sine funksjonelle behov

og tidens regelverk. Men en kan ikke sammenligne en ny kirke med en rekonstruksjon. Særsilt vanskelige funksjonskrav pr. 2014 kan og må dispenseres i en gjenoppbygging byggesak»

Fra Arkitektnytt, november 2012

Sitater fra Arkitektnytt: *”Ein kyrkjebrann eller to er som lys i mørkret for arkitektar, dei fyller tilveret og profesjonen med meining” og ”- utsikten til å tegne et kirkebygg setter dagens sekulariserte arkitekter i spontan høytidsstemning”*

Se begge artiklene her: <http://www.arkitektnytt.no/klokkene-ringjer-for-ny-tevling>
<http://www.arkitektnytt.no/kirke-eller-flerbrukshall>

En kynisk og selvopptatt holdning til kirkebranner

Sitatene fra Arkitektnytt vitner om en kynisk og selvopptatt holdning til kirkebranner. Norske Arkitekters Landsforbund - NAL - ivrer for en åpen arkitektkonkurrans for ny Østre Porsgrunn Kirke. Foreningens talsmann Per Rygh har til pressen sagt at ideen om å rekonstruere viktige bygninger etter brann står svakt blant norske arkitekter. Selv om det samtidig hevdes at en kirke som ligner den gamle kan vinne en arkitektkonkurrans, vet alle med litt innsikt i systemet at det er utenkelig. Åpen arkitektkonkurrans vil være en metode for å hindre rekonstruksjon.

Artikkelen i foreningsbladet gir et innblikk i en selvopptatt tankegang: En kirkebrann oppfattes ikke primært som et tap for de berørte, men som en sjanse for arkitekter til å markere seg, oppnå anerkjennelse blant kolleger og et få innbringende oppdrag.

Laugsinteressene går foran det som burde være en plikt til å bruke en utdannelse fellesskapet har bekostet i innbyggernes og lokalsamfunnets tjeneste. NAL burde ha mobilisert kompetente medlemmer til å bistå menigetsmedlemmer som ønsker å få utredet ulike alternativer, inkludert rekonstruksjon.

NAL har også medlemmer som er opptatt av kulturminner og som behersker tradisjonell byggeskikk. Dessverre domineres foreningen av arkitekter som er ensidig fokusert på såkalt nyskapende design, det vil si trender som for tiden er i skuddet internt i fagmiljøet.

Artikkelen i Arkitektnytt, supplert med uttalelser fra NALs konkurransesekretær Per Rygh og kirkekonsulent Ove Morten Berge, tilsier at menighetsmedlemmer og folkevalgte i Porsgrunn bør se med stor skepsis på anbefalinger fra disse hold i kirkesaken. Mange av fagets talspersoner fremmer åpenbart egeninteresser, både økonomisk og ideologisk. De er mindre opptatt av hensynet til kulturverdier, eller innbyggernes behov og ønsker.

Porsgrunns innbyggere er de fremste ekspertene på hvilken løsning de mener er den beste for dem selv og lokalsamfunnet. De mange som ønsker gjenoppføring bør søke bistand fra fagfolk som sympatiserer med deres egne preferanser, ikke fra arkitekter som er styrt av en annen agenda. Det er ingen grunn til at et flertall som ønsker gjenoppføring skal la seg kue av fagmiljøer med negative holdninger til dette alternativet.

Internt i kirken er det noen som har latt seg overbevise av retorikk om at vi må se fremover og ikke la oss styre av nostalgi. Flere har akseptert argumenter om at rekonstruksjon er urealistisk og ikke vil imøtekomme moderne krav og behov. De ferske uttalelsene fra arkitekthold gir grunn til å stille spørsmålstejn ved om råd som er gitt, er faglige og nøytrale eller preget av personlige meninger om arkitektur.

Når det samtidig kommer anbefalinger fra noen av våre fremste kulturminneeksperter om å satse på rekonstruksjon, står beslutningstakerne overfor en ny situasjon. Det er grunn til å vurdere om

standpunktene man landet på tidlig i prosessen kan ha vært basert på ufullstendig og misvisende informasjon.

Det kan være liten tvil om at gjenoppføring som alternativ er styrket gjennom den omfattende debatten det siste året. Samtidig har noen av tilhengerne av arkitektkonkurranse kommet med uttalelser som viser mangel på respekt for de mange som føler et dypt savn av den gamle kirken. Et foreløpig bunnmål er den flåsete uttalelsen fra Kirkerådets faste kirkekonsulent Berge om at det vil trengs en "Harry Potter"-arkitekt for at en gjenoppført kirke skal tilfredstille moderne behov.

Tonen som enkelte med viktige posisjoner velger å anvende i sin iver etter arkitektkonkurranse, er egnet till skape smerte og fortvilelse hos dem det rammer. Dette gir grunn til å stoppe opp og spørre om ikke menigheten snart bør samle seg om løsningen et klart flertall av befolkningen ønsker, en gjenoppført kirke.

Audun Engh

Kirkebygging er arkitekters drøm om å vise seg frem

Det er oppsiktsvekkende, men ikke overraskende at Ove Morten Berge, kirkekonsulent og medlem av Norske Arkitekters Landsforbund, i saken om Østre Porsgrunn kirke lukker øyne og sinn for verdiene historiske kirkebygg gir sine menigheter og lokalsamfunnet som eier dem, verdier som verdsettes like mye eller sterkere etter at kirken er brent (se PD 29.11.13 «- En Harry Potter-arkitekt klarer kanskje å tegne en gjenoppført kirke»). Kan man ha tillit til dømmekraften hos en konsulent som programmatisk og arkitekturideologisk vil frata menigheten og samfunnet deres historiske minner, med den kulturhistoriske sammenheng som gir tilhørighet og fortsettelse?

Befolkningen står maktesløs overfor kunnskapsmangelen om dette hos beslutningstagere som burde vite bedre. Norge har et ekstra ansvar for å bevare kunnskapen om sin bygningsarv i tre, i forhold til andre land som har sin bygningsarv i sten. Stortingsmelding nr. 16 "Leve med kulturminner", påpeker: "Regjeringen vil at kulturminnene skal bevares som verdifulle ressurser og være med på å skape verdier i levende lokalsamfunn."

Det unike med ØPK og dens mulighet for rekonstruksjon til nåtidig bruk, er påpekt i media utallige ganger. Den tilhørte en tradisjon som satte livet, og naturlige prinsipper i høysetet, avvikende fra dagens mote, funksjonalismen - som tidvis kan virke nøytral og identitetsløs - like gjerne uten kors.

Før Norge igjen ble gjenfødt som selvstendig nasjon, var det i kirkene at folket samledes i håp og bønn i mer eller mindre fattigdom gjennom hundreårene. Vi skal ikke ha lov til å glemme det. Disse vakre kirkene ble en umistelig del av slektens liv. Nå opplever man at kirkens egne kan nekte sine menigheter å få bygget opp igjen det de har følt seg trofast knyttet til før brann og ødeleggelse. Funksjonalismen/modernismen - uten forpliktelser - har kommet til utenfra som et uorganisk element i nasjonens velmaktsdager, og lik en gjøkunge velter den ektefødte ut av redet. At kirkens egne ikke ser dette - er dypt tragisk.

I Vårt Land 29.5.2013 kunne man lese en ordveksling med en nyere kirkearkitekt (Nye Bøler Kirke): "Tenker dere på at folk skal "møte Gud" i bygget dere tegner?" "Ikke så konkret som at man skal "møte Gud", men vi snakker mye om at rommet skal sette deg inn i en annen situasjon og ta deg bort fra hverdagen."

Men å bli satt inn i en annen situasjon vekk fra hverdagen, kan jo likegodt være på en busstasjon, eller en flyplass hvor man venter på en avreise. Man forventer da noe mer? Til slike krevende arkitekturoppdrag ville man som menighetsmedlem forvente bruk av de ypperste fagfolk i denne helt spesielle kunstarten, noe som var en selvfølge før i tiden.

Men samme artikkel i Vårt Land refererer en uttalelse fra arkitekten som vant den alt for kjente Våler-konkurransen- som kan belyse arkitektenes kompetanse: – "Vanligvis tegner arkitektene flyplasser, sykehus og kontorbygg som har helt klare formål." Altså det helt trivielle.

Hvis kirkebygg er ”arkitekters drøm” (ref. Vårt Land) lik en plattform å vise seg frem på, kunne man vel også forvente en spesiell dyktighet og grundig kunnskap til kultur/arkitektur med åndelig innhold. Hva med studium i rekonstruksjon, respekt for prinsipper i den tradisjonelle, nasjonale kirkearkitekturen? Dette vil kunne harmonere med Stortingsmelding nr.16.

Man får håpe at fornuften seirer i saken om ØPK. Rekonstruksjon av dette bejublete bygg er påvist mulig og nødvendig for kommende generasjoners kunnskaper. Forsikringspengene og folkeviljen ligger der. Anne Beate Odland og Aasmund Beier-Fangen, Varden 20/11-13 og TA og PD 15/11-13

Erfaringer fra Våler Kirke – til skrekk og advarsel

Konkurransesekretær Per Rygh i NAL, Norske Arkitekters Landsforbund, har i pressen fremhevet arkitektkonkurransen for ny Våler kirke som et forbilde for Østre Porsgrunn kirke. Vi anbefaler alle å lese disse artiklene om prosessen etter brannen i Våler. Befolkningen ble overkjørt, med åpen arkitektkonkurranse i regi av NAL som brekkstang. Det endte med trusler om rettsak hvis ikke menigheten bygde vinnerprosjektet, som mange var forferdet over. Det er ikke rart Rygh håper på en gjentakelse i Porsgrunn.

Men hvis folk i Porsgrunn velger gjenoppføring, er det de som bestemmer utformingen av kirken. Man vet hva man får. En åpen arkitektkonkurranse betyr at en jury bestemmer, slik det skjedde i Våler, og rekonstruksjon vil i praksis være utelukket. Valget av kirketype må tas først, på demokratisk måte og med bred deltakelse.

NAL Juryens vinnerutkast og forslag til ny Våler-kirke slaktes av vålersokningene. ”– Gratulerer med den styggeste kirken jeg noen gang har sett”, skriver Per Arne Sannes på Glomdalen.no. Et forargelses hus. <http://www.glomdalen.no/nyheter/article5969115.ece>

NAL truer med et erstatningskrav på flere titalls millioner dersom vinnerforslaget ikke blir den nye kirken. <http://www.vl.no/troogkirke/utsetter-avgjorelse-om-valer-kirke/>

Denne kirken vil ikke Våler-folket ha. Striden om tomtevalg og utseendet har forsinket prosessen fram til ny kirke kraftig, etter at kirken i Våler brant ned i mai 2009 <http://www.vl.no/troogkirke/denne-kirken-vil-ikke-valer-folket-ha-/>

Plagiatanklager mot ny Våler kirke Først brant den gamle kirken ned. Nå blir vinnerutkastet til ny kirke advokatmat. <http://www.vl.no/troogkirke/plagiatanklager-mot-ny-valer-kirke/>

Våler-politikere ber om folkeavstemning i kirkestriden Men fellesrådslederen skjønner ikke poenget. <http://www.vl.no/troogkirke/valer-politikere-ber-om-folkeavstemning-i-kirkestriden/>

Stridens kjerne: Våler kirke før brannen (til venstre) og vinnertegningen til ny Våler kirke (til høyre)

Presse siden sist:

TA 4/12-13 s. 49 Flere eksperter reagerer på den flåsete "Harry-Potter"-uttalelsen fra kirkebyggkonsulent Ove Morten Berge.

«Berges uttalelse viser en manglende forståelse av hva det innebærer å bygge en ny kirke i gammel stil. Et slikt bygg skal både oppfylle nye krav til lovverk, funksjonalitet og teknologi samtidig som man må ha kunnskap om stilarter ut over modernisme, samt ha inngående kjennskap til håndverk og materialteknologi. Han tror tydeligvis at en rekonstruksjon kun består av det å lage en kulisse», sier arkitekten bak gjenoppførte Holmenkollen Kapell, Arne Sødal.

«Det er akkurat samme innfallsvinkel som om det var en ny fabrikkbygning på Herøya. Med en så rasjonalistisk holdning har vi vel strengt tatt ikke bruk for noe så ubrukelig som en kirke? Det er grunn til å stille spørsmål ved denne hyper-rasjonalismen som faktisk ikke gir rom for opplevelser og immaterielle verdier», sier kunsthistoriker Morten Stige.

<https://drive.google.com/file/d/0BwjgrhD6COxVYngtakUzM1A4RTQ/edit?usp=sharing>

PD 29/11-13 Her er kirkebyggkonsulenten som Fellesrådet benytter til utredningene: "- En Harry Potter-arkitekt klarer kanskje å tegne en gjenoppført kirke", uttaler han i dagens PD. Han gjør det uhørte å lage en sammenligning av ØPK med arkitekturfremstillingen i Harry Potterfilmene. Ved at man behøver en Harry Potterarkitekt og avslører sin forutinntatthet som useriøs saksinvolvert og senere beslutningstager! Som statlig rådgivende konsulent, fremmer han i denne saken sine egne private arkitekturideologiske meninger. Han tilsidesetter den positive vurderingen av gjenoppføringsalternativet fra vår øverste fagekspertise og myndighet når det gjelder kirkelige kulturminner; Riksantikvaren.

http://www.pd.no/lokale_nyheter/article7011881.ece

TA 28/11-13 s 66. Anne Beate Odland: Gjenreisningen av Østre Porsgrunn kirke
Fra verdenskrigene og frem til i dag har man i nybygg vært opptatt av funksjon, ikke livsuttrykk. De toneangivende arkitekter fremstår som rasjonelle, uten forståelse for verdier som ånd, det hellige og det opphøyde. I dag lengter mange vekk fra den materialistiske «virkelighets»tenkning, som reduserer selv mennesker til økonomisk/funksjonelle moduler.

<https://drive.google.com/file/d/0BwjgrhD6COxVMDVuU0IIMGMwX1k/edit?usp=sharing>

Varden 28/11-13 s 22 Anne Beate Odland "Gjenreisningen av Østre Porsgrunn Kirke".
Et livsbejænde, høytidsstemt uttrykk fant man i den flotte Østre Porsgrunn kirke fra 1760, et umistelig historisk samlingssted for de mange generasjoner, et elsket landemerke i byen og en verdifull kirke også i nasjonal sammenheng. Det var nettopp byggverkets ide, foreningen av byggekunst og livsanskuelse, som ga bygget mening.

<https://drive.google.com/file/d/0BwjgrhD6COxVQjZwRW5aN0RHM1E/edit?usp=sharing>

Varden 26/11-13 s16: Anne Beate Odland og Aasmund Beier-Fangen: "Arkitektur etter folkets vilje"

Modernismen - uten forpliktelser - har kommet til utenfra som et uorganisk element i nasjonens velmaktstider, og lik en gjøkunge velter den ektefødte ut av redet.

At kirkens egne ikke ser dette - er dypt beklagelig.

<https://drive.google.com/file/d/0BwjgrhD6COxVU1hBhBHNcG1JXzA/edit?usp=sharing>

Arkitektnytt nr, 10-2013. Side 6: Advarer mot romskip.

Redaksjonssjef i PD, Geir Fragell: "-Vi kan ikke ha en hvilken som helst romskiplignende kirke ved siden av det gamle verneverdige Kapellet som nå er pusset opp. Det trenger man ikke arkitekthøyskolen for å skjønne" og Tommy Sørbø sier videre "Det er de historiske, gamle kirkebyggene som tiltrekker folk og ikke nye ikke-sakrale forsamlingshus", sier kunstkritikeren.

<https://drive.google.com/file/d/0BwjgrhD6COxVa3ZndzNyaHNNUIU/edit?usp=sharing>

Ukeavisa Dag og Tid 22/11-13 s. 33 "En kirkearkitektur etter folkets vilje" Anne Beate Odland og Aasmund Beier-Fangen. Østre

Porsgrunn kirke blei totalskadd i brann 2011. Innsendarane vil rekonstruera den gamle kyrkja, ikkje ha eit nytt, modernistisk kyrkjebygg på staden.

<https://drive.google.com/file/d/0BwjgrhD6COxVNWpZZmRRckpJd1k/edit?usp=sharing>

Varden 20/11-13 s 33. Anne Beate Odland og Aasmund Beier-Fangen. Kirkebygging er arkitekters drøm om å vise seg frem.

Til slike krevende arkitekturoppdrag ville man som menighetsmedlem forvente bruk av de ypperste fagfolk i denne helt spesielle kunstarten, noe som var en selvfølge før i tiden. Man forventer da noe mer ?

<https://drive.google.com/file/d/0BwjgrhD6COxVbGFVTmNLdzRQRUK/edit?usp=sharing>

PD 19/11-13 s 5. Behandling av Reguleringsplanen for Kirkehaugen i dag
Barosen sier at Reguleringsplanen ikke legger hinder for noen alternativer

<https://drive.google.com/file/d/0BwjgrhD6COxVU1d4NEQ5Sm1fZW8/edit?usp=sharing>

TA 15/11-13 s 50. Anne Beate Odland og Aasmund Beier-Fangen "Kirkebygging og arkitekters drøm om å vise seg fram" Befolkningen står maktesløs overfor kunnskapsmangelen hos beslutningstagere som burde vite bedre. Funksjonalismen/modernismen har - uten forpliktelser - kommet til utenfra som et uorganisk element i nasjonens velmaktsdager, og lik en gjøkunge velter den ektefødte ut av redet. At kirkens egne folk ikke ser dette - er dypt tragisk.

<https://drive.google.com/file/d/0BwjgrhD6COxVZUtDcEVOOVNUbkE/edit?usp=sharing>

PD 15/11-13 s. 16: Anne Beate Odland og Aasmund Beier-Fangen "Kirkebygging og arkitekters drøm om å vise seg fram". Kan man ha tillit til dømmekraften hos konsulenter og arkitekter som programmatisk og arkitekturideologisk vil frata menigheten og samfunnet deres historiske minner, med den kulturhistoriske sammenheng som gir tilhørighet og fortsettelse?

<https://drive.google.com/file/d/0BwjgrhD6COxVSXBGNUtvYk9pVXc/edit?usp=sharing>

Telemarksavisa 13/11-13 s. 10 Ser lyst på kirkens reguleringsplan

Planen er overordnet positiv, men risikoen kan være at man velger å flytte kirken med en begrunnelse at det trengs plass – og dermed blir gjenoppføring utelukket på grunn av verneinteresser for gravene og kapell, sier Kallhovde. Han uttrykker glede over at kapellet rekonstrueres ved brann eller annen ødeleggelse.

<https://drive.google.com/file/d/0BwjgrhD6COxVTXc5U2RCb0d3dzA/edit?usp=sharing>

TA 12/11-13 s 10-11: Vil redde familiegravene og kapellet

Rådmannen vil redde de utsatte familiegravene på kirkegården og reguleringsplanen vil sikre gjenoppføring av kapellet dersom dette skulle brenne. En strek i regningen for de som jobbet for å rive kapellet og flytte eller nedlegge gravene for å gi plass til en overdimensjonert, radikalt annerledes utformet modernistisk kirke.

<https://drive.google.com/file/d/0BwjgrhD6COxVYm9DVkNFSFU2OTg/edit?usp=sharing>

Kontakt oss:

Komiteen for Gjenoppføring av Østre Porsgrunn Kirke

Adresse: Jønholt Terrasse 20, 3922 Porsgrunn

Telefon: 92622626

Email: knantola@gmail.com

Nettside: www.kirkenopp.no

Bankforbindelse: SparebankenSør, Porsgrunn, ktonr 280131-63-369

Organisasjonsnummer: 998770866

Facebook: <http://www.facebook.com/home.php#!/groups/123948604347708/>